

POZDRAV BRALNI ZNAČKI V NOVEM BRALNEM LETU

BRALNA ZNAČKA, plemenito kulturno gibanje, ne pozna staranja, saj jo vsako leto mladijo nove generacije bralcev. Prav v branju je njena moč gibanja, saj so ob knjigi združeni tako mentorji kot bralci. Vsi skupaj pa vztrajamo v spoznanju, da bi bila materinščina brez branja samo še spomin na dejanje, ki je bilo porojeno v Prežihovem svetu davnega leta 1961.

Ob vsakoletnem spodbujanju, spoštovane mentorice in spoštovani mentorji, smo vseskozi bogatili branje s počastitvijo avtorjev – največ okrog najbolj pomembnih jubilejev. Letos pa želimo spodbujanje nadgraditi. Še bomo v manjšem obsegu počastili zaslužne za moč gibanja, hkrati pa bomo prisluhnili vsem tistim umetnikom, ki so v preteklem bralnem obdobju dobili pomembno priznanje za mladinsko književnost. Tako bo veliko več možnosti, da se mladi bralci srečajo z nagrajenimi deli – in tudi z njihovimi avtorji.

In še važno spoznanje: Bralna značka je v preteklem bralnem obdobju postala del naše kulturne dediščine, kar kaže, da ji čas ne more do živega. Tudi zato je prav, da obnavljamo spomine na ustvarjalce, ki so s svojimi deli zaznamovali zgodovino branja mladinske književnosti.

Letos predlagamo tri imena: **PREŽIHOV VORANC**, **LEOPOLD SUHODOLČAN** in **TONE PARTLIČ**.

Pisatelj **PREŽIHOV VORANC**

(10. VIII. 1893-18. II. 1950 – 70. obletnica smrti) Bralne značke ni dočkal, je pa dal svoje ime prvi bralni znački - Prežihova bralna značka. Pobudnika – prof. Stanko Kotnik in pisatelj Leopold Suhodolčan – sta sprva mislila, da bo Bralna značka s Prežihovim imenom zajela ves slovenski prostor – a življenje je obrnilo drugače. Čeprav danes ne podeljujemo več značk, se jih je v preteklosti porodilo veliko.

Prežihov Voranc je prav ob koncu življenjske poti napisal delo *Solzice*, imenovano biser mladinske književnosti. Morda boste, drage mlade bralke, dragi mladi bralci, znova posegli po njem. Žal je še danes tako, da nekaterim še kruha manjka – ne samo po svetu, tudi pri nas.

Mirno lahko rečemo: Profesor Stanko Kotnik je postavil temelje Bralni znački, svojo širino in globino srca in duha pa je vdihnil

LEOPOLD SUHODOLČAN (10. VIII. 1928-8. II. 1980 – 40. obletnica smrti). Tudi zato so še danes živa številna Suhodolčanova dela in bi bilo zelo težavno izpostaviti eno samo - nekateri bralci se bodo navduševali nad zgodbami o *Naočniku in Očalniku*, drugi se bodo spoprijeli z Levstikovo nagrado počaščenim delom *Velikan in Pajac*, tretji se bo našel v delu *Skriti dnevnik* – odločitev prepuščamo bralcem.

Pisatelj **TONE PARTLIČ** (5. VIII. 1940 – 80-letnica rojstva) je 1997. leta za sedem let prevzel vodenje Bralne značke. V gibanje je vnesel svežino in hkrati potrdil, kako je vsem bralcem potreben tudi humor. Če bi bilo treba pri pisatelju izbrati eno samo mladinsko delo, potem bi se zlahka odločil za *Hotel sem prijeti sonce* – toliko topline in humorja, da z veseljem znova sežeš po njem. V zadnji izdaji pa je pisatelj zbirko črtic še razširil.

V drugem delu pozornosti ustvarjalcem pa je treba reči, da so številna dela literarno in likovno tako na višini, da se širijo izven meja naše domovine. Zato je prav, da jih mentorji in bralci dobro poznate. Za vse nas je gradivo zbrala strokovna sodelavka Petra Potočnik.

Še tole: Zdaj je predsednik Društva Bralna značka Slovenije - ZPMS pesnik Marko Kravos; tako bo s svojim umom spretno povezoval zamejstvo in matično domovino. Naj barka srečno pluje!

Naj nas najboljša mladinska dela z besedo in ilustracijo spremljajo skoti vse novo bralno leto! Srečno, Bralna značka!

Jože Zupan, predsednik ob 20-letnici gibanja

Nagrajene mladinske knjige v letu 2018/2019

LEVSTIKOVE NAGRADE 2019

Levstikove nagrade že od leta 1949 dalje podeljuje založba Mladinska knjiga za najkakovostnejša dela, ki jih je izdala na področju otroškega in mladinskega leposlovja. Nagrade se podeljujejo za dela, ki so izšla izključno pri založbi Mladinska knjiga. Od leta 1990 se nagrade podeljujejo bienalno – na vsaki dve leti. Od leta 1999 dalje se podeljuje tudi nagrada za življenjsko delo.

Nagrada za izvirno leposlovno delo:

Anja Štefan za pesniško zbirko [Drobtine iz mišje doline](#). Ilustr. Alenka Sottler. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2017. Slikanica je prejela tudi nagrado večernica 2018, nagrado Kristine Brenkove za izvirno slovensko slikanico 2018 in priznanje zlata hruška v kategoriji izvirna slovenska mladinska leposlovna knjiga za leto 2018.

Nagrada za izvirne ilustracije:

Ana Zavadlav za ilustracije v knjigi [Črček in temačni občutek](#) Toona Tellegena. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2017.

Nagradi za življenjsko delo:

letošnja Levstikova nagrajenca za življenjsko delo sta:

- pesnik, pisatelj, dramatik, esejist, prevajalec [Boris A. Novak](#).
- in
- ilustratorka [Jelka Godec Schmidt](#).

DESETNICA 2019

Desetnico podeljuje sekcija za mladinsko književnost pri Društvu slovenskih pisateljev, in sicer za najboljše slovensko otroško ali mladinsko literarno delo v prozi ali poeziji. Za desetnico lahko kandidirajo le člani Društva slovenskih pisateljev, je torej stanovska literarna nagrada in se podeljuje za obdobje zadnjih treh let.

Žirija je na osnovi opravljenega izbora nominirala 10 avtorjev oz. njihovih literarnih del:

Nataša Konc Lorenzutti. [Nisem smrklja](#). Ilustr. Ana Zavadlav. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2017. (Zbirka Deteljica).

Gaja Kos. [Grdavši in presenečenje](#). Ilustr. Zvonko Čoh. Dob pri Domžalah: Miš Založba, 2018. [PRIPOROČILNICA](#).

Nina Mav Hrovat. [Miška želi prijatelja](#). Ilustr. Kristina Krhin. Dob pri Domžalah: Miš Založba, 2016. [PRIPOROČILNICA](#).

Feri Lainšček. [NE](#). Ilustr. Nana Homovec. Maribor: Litera, 2018.

Vinko Möderndorfer. [Jaz sem Andrej](#). Ilustr. Jure Engelsberger. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2018. (Zbirka Odisej). [PRIPOROČILNICA](#).

Saša Pavček. [Rumi in kapitan](#). Ilustr. Ejti Štih. Dob pri Domžalah: Miš Založba, 2018.

Vesna Radovanovič. [Petelinček prebudi upanje](#). Ilustr. Kristina Krhin. Murska Sobota: Ajda, IBO Gomboc, 2018.

Andrej Rozman Roza. [Pesmi iz galerije](#). Ilustr. Jakob Klemenčič. Ljubljana: narodna galerija, 2018. [PRIPOROČILNICA](#).

Anja Štefan: [Drobtine iz mišje doline](#). Ilustr. Alenka Sottler. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2017.

Janja Vidmar. [Črna vrana](#). Ljubljana: Mladinska knjiga, 2018. (Zbirka Odisej). [PRIPOROČILNICA](#).

Nagrado desetnica je prejel Andrej Rozman Roza za delo *Pesmi iz galerije*.

PRIZNANJE ZLATA HRUŠKA 2018

Priznanje zlata hruška podeljuje Mestna knjižnica Ljubljana, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo. S priznanji zlata hruška želi Pionirska opozarjati na dobre mladinske knjige.

Priznanje se podeljuje v štirih kategorijah, v katerih so bili letos nagrajeni:

Anja Štefan: [Drobtine iz mišje doline](#). Ilustr. Alenka Sottler. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2017. Slikanica je prejela tudi nagrado večernica 2018, nagrado Kristine Brenkove za izvirno slovensko slikanico 2018 in Levstikovo nagrado za izvirno leposlovno delo 2019. – **v kategoriji izvirna slovenska mladinska leposlovna knjiga;**

V kategoriji prevedena mladinska leposlovna knjiga nagrada ni bila podeljena;

Rada Kos: *Iz lončka v lonec*. Ljubljana: Allegro, 2017. – v kategoriji **izvirna slovenska mladinska poučna knjiga**;
Idan Ben-Barak: *Ne liži te knjige**. Ilustr. Julian Frost. Dob pri Domžalah: Miš, 2017. – v kategoriji **prevedena mladinska poučna knjiga**. [PRIPOROČILNICA](#).

NAGRADA KRISTINE BRENKOVE ZA IZVIRNO SLOVENSKO SLIKANICO 2018

Nagrado Kristine Brenkove za izvirno slovensko slikanico je zasnovala Zbornica knjižnih založnikov in knjigotržcev pri Gospodarski zbornici Slovenije (GZS), podeljujejo pa jo najlepši izvorni slovenski slikanici, in sicer 22. oktobra, na rojstni dan Kristine Brenkove.

V ožji izbor za nagrado se je uvrstilo 6 slikanic:

Marta Bartolj: *Kje si?*. Dob pri Domžalah: Miš, 2018.

Ivan Cankar: *Skodelica kave*. Ilustr. Peter Škerl. Dob pri Domžalah: Miš, 2018. [PRIPOROČILNICA](#).

Boštjan Gorenc Pižama: *Kaj se skriva očku v bradi?*. Ilustr. Igor Šinkovec. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2017.

Miroslav Košuta: *Zmaj v parku*. Ilustr. Ana Razpotnik Donati. Celje: Celjska Mohorjeva družba, 2017.

Lila Prap: *ZMAJI?*. Ilustr. Lila Prap. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2018.

Anja Štefan: *Drobtine iz mišje doline*. Ilustr. Alenka Sottler. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2017. Slikanica je prejela tudi nagrado večernica 2018, priznanje zlata hruška v kategoriji izvirna slovenska mladinska leposlovna knjiga za leto 2018 in Levstikovo nagrado za izvirno leposlovno delo 2019.

Nagrado Kristine Brenkove za izvirno slovenski slikanico 2018 je prejel Peter Škerl za ilustracije v slikanici s črtico Ivana Cankarja *Skodelica kave*.

S priznanjem sta bili nagrajeni še slikanica brez besedila **Marte Bartolj** *Kje si?* in slikanica **Anje Štefan** *Drobtine iz mišje doline* z ilustracijami **Alenke Sottler**.

VEČERNICA ZA LETO 2017

Večernica je nagrada za najboljše izvirno mladinsko delo, ki je izšlo v preteklem letu.

Podeljuje jo časopisno-založniško podjetje Večer na tradicionalnem srečanju slovenskih mladinskih pisateljev Oko besede v Murski Soboti od leta 1997 dalje.

Za nagrado večernica za leto 2017 je žirija izbrala 5 nominirancev:

Jana Bauer: *Groznovilca in divja zima*. Ilustr. Caroline Thaw. Ljubljana: KUD Sodobnost International, 2017. (Zbirka Čudaške prigode). [PRIPOROČILNICA](#).

Miroslav Košuta: *Ponikalnice*. Ilustr. Suzana Bricelj. Dob pri Domžalah: Miš, 2017.

Maša Ogrizek: *Gospa s klobukom*. Ilustr. Tanja Komadina. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2017. [PRIPOROČILNICA](#).

Anja Štefan: *Drobtine iz mišje doline*. Ilustr. Alenka Sottler. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2017.

Suzana Tratnik: *Tombola ali življenje!*. Ljubljana, Mladinska knjiga, 2017. (Zbirka Odisej).

Večernico je prejela pisateljica in pesnica Anja Štefan za zbirko pesmi *Drobtine iz mišje doline*.

(Slikanica je prejela tudi nagrado Kristine Brenkove za izvirno slovensko slikanico 2018, priznanje zlata hruška v kategoriji izvirna slovenska mladinska leposlovna knjiga za leto 2018 in Levstikovo nagrado za izvirno leposlovno delo 2019.)

RASTEM S KNJIGO 2019/2020

Na koncu naj opozorimo še na letošnji izbor naslovov v projektu *Rastem s knjigo*. *Rastem s knjigo* je nacionalni projekt spodbujanja bralne kulture. S projektom skušajo organizatorji osnovnošolce in srednješolce motivirati za branje mladinskega leposlovja slovenskih avtorjev ter spodbuditi k obiskovanju splošnih knjižnic.

Letos sta bili na razpisu Javne agencije za knjigo RS izbrani naslednji knjigi:

- RASTEM S KNJIGO OŠ: **Janja Vidmar**: *Elvis Škorc, genialni štor*. Dob pri Domžalah: Miš, 2018. [PRIPOROČILNICA](#).

- RASTEM S KNJIGO SŠ: **Cvetka Sokolov**: *V napačni zgodbi*. Dob pri Domžalah: Miš, 2017. [PRIPOROČILNICA](#).